

143. Eigen klaverzaad produceren

Bij veel veehouders die graan telen is het gebruikelijk om wat zaaizaad van de oogst van vorige jaar achter te houden. Aangezien gras en klaver niet voor de korrel wordt geteeld ligt dit minder voor de hand. Daarnaast is voor een veehouder de behoefte aan zaaizaad van gras en klaver niet zo groot dat het reëel lijkt om zich hiervoor in een specialistische teelt te storten. Aan de andere kant moeten we soms dingen niet moeilijker maken als ze zijn. Een excursie met biologische melkveeouders uit Maas & Waal en Brabant naar de Abdij van Maria Toevlucht in Zundert en het bedrijf van Joris Willems in Poederlee (België) bracht twee interessante ervaringen naar voren.

De combine kwam toevallig langs

Broeder Cornelis van Marle had een perceel gras witte klaver (Riesling) met een hoog klaveraandeel. In de droge zomer van 2003 had hij op 1 augustus een snede grasklaver gemaaid wat er 2 maanden over had gedaan om te groeien. Hij heeft de grasklaver 5 dagen in het zwad laten liggen zonder te schudden. Op dat moment kwam de combine toevallig langs om het graan te dorsen. Er is toen besloten ook de grasklaver te dorsen voor het zaad. Met behulp van een opraapdoek op de combine (wat ook voor de graszaadteelt wordt gebruikt) is de grasklaver uit het zwad gedorst. Het product: klaverzaad, graszaad en resten is geschoond. Uiteindelijk hield hij op een kleine hectare, 200 kg klaverzaad over. Voor klaverzaad niet een wereld oogst maar voor een gebruiker een redelijk oogst gezien de huidige klaverzaadprijzen. Op het perceel groeit klaver nu uit zichzelf: Onder de graan stoppel komt dit jaar (2005) een mat met witte klaver uit, zonder dat dit gezaaid is.

De vraag is of dit alleen in 2003 mogelijk was. De droge zomer van 2003 heeft op veel bedrijven zaad in de kuil opgeleverd. Aan de andere kant hoeft deze situatie maar eens in de paar jaren zich voor te doen. Cornelis gebruikt nu nog klaverzaad van de oogst uit 2003.

Klaver als bedrijfseigenonkruid

Joris Willems maait regelmatig de "schijtbossen" na het grazen van de koeien en kuilt dit in in balen. Deze balen voert hij aan het jongvee. Na het injecteren van jongvee mest in triticale kreeg hij een onderzaai van witte klaver in het triticale gewas. Het lijkt erop dat de klaver in de schijtbossen de kans krijgt om zaad te zetten en daarna door het opname van het jongvee het in de drijfmest terecht komt. Kiemplanten in mestflatten bevestigen dit. Joris Willems heeft het gevoel dat witte klaver ondertussen een bedrijfseigenonkruid begint te worden wat automatisch opkomt als hij gras herinzaait.

Hardschaligheid van klaverzaad

Van nature is klaverzaad hard en is het zaad slechts voor een deel kiemkrachtig. Zaad voor de NAK-keuring moet een bepaalde kiemkracht hebben. Om dit te ondervangen wordt de hardschaligheid van het zaad door een mechanische bewerking gebroken. Zaad wat via de natuurlijke weg op het land komt kan daar in principe dus heel lang blijven liggen (zie ook vlugschrift 24 Nakiemers bij klaver).

Nick van Eekeren
n.vaneekeren@louisbolk.nl